

เทศน์อบรมฆราวาส

ณ ศาลาสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ

เมื่อค่ำวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ธรรมสร้างตัวด้วยสติ

พวกสัตว์เล็กสัตว์น้อยมีที่วัดญาณสังวร ป่าตองหน้าชุ่มเย็นดี เราก็ไปนอนอยู่ในกลางป่าเลยแหละ ไม่เอาบาตรไป เพราะเรื่องการขบการฉันเราไม่มีอะไรเป็นอารมณ์ นี่เพราะการฝึกฝน เราฝึกมาเสียจนชิน สักก็วันไม่ฉันได้ทั้งนั้นแหละ เพราะแต่ก่อนฝึกเสียจนท้องเสีย ฝึกเอาจริงเอาจังเลยนะ ก็วันไม่ฉัน ๆ ฉันก็ฉันสักมือเดียว หายเงิบ ๆ ที่นี้นานเข้า ๆ ท้องมันก็เสีย ท้องเสียมันก็ไม่ได้เป็นกังวลยิ่งกว่าความมุ่งมั่นต่อธรรม ไม่สนใจจริง ๆ อยากฉันวันไหนก็ฉัน ไม่อยากฉันก็วันไม่ฉันเลย เรื่อย แต่ธรรมะนี้จะหมุนตัว ๆ เลย

นั่นละตอนอดอาหารนั้นตอนธรรมะหมุนตัวเลย เร่งเครื่องอรรถเครื่องธรรม มีใครมาพูดคำพูดเหล่านี้ สมัยปัจจุบันมีใครมาพูด ก็เพราะว่าไม่มีใครทำซิ นี่เราพูดเราทำ พ่อแม่ครูจารย์มันเป็นแม่เหล็กเครื่องดึงดูดมรรคผลนิพพานอยู่นั้นหมดเลย จิตใจมันตีมันต๋ออยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์ เหมือนว่ามรรคผลนิพพานอยู่ตรงนั้น ที่นี้ความพากความเพียรเพื่อมรรคเพื่อผล โดยเฉพาะความพันทุกขมันรุนแรงเกินกว่าที่จะไปกังวลกับการอยู่การกิน การหลับนอน ส่วนหลับนอนนั้นถ้าลงอดไปถึงสองสามวันแล้ว ไม่มีละง่วง ไม่มีเลย นั่งนี่เหมือนหัวตอ สติแน่น ไม่ง่วง ถ้าลงหยุดอาหารตั้งแต่สองวันขึ้นไปไม่ง่วง ต่อจากนั้นยังไม่ง่วง ตีไม่ตื่นนอนไม่หลับ นอนกลางคืนนี้อย่างมากสองชั่วโมงเท่านั้น พอตื่นขึ้นมาความเพียรหมุนตัว ๆ เลย

นี่ก็สมมักสมหมายนะ อย่างนี้ละธรรมเอาตามเหตุของการบำเพ็ญ ธรรมนี้เรียกว่าสวากขาตธรรมตรัสไว้ชอบทุกอย่างแล้ว ต้อนรับผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติเหตุหนักเบาแค่ไหนผลก็หนักเบาไปตามเหตุ ๆ ที่นี้เราตั้งไว้เราไม่ได้ตั้งธรรมดา อย่างที่เรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบเป็นความสัตย์ความจริงในหัวใจเรา ตั้งแต่ฟังอรรถฟังธรรมพ่อแม่ครูจารย์มันแล้ว ที่แรกก็มีความสงสัยเรื่องมรรคผลนิพพาน ทั้ง ๆ ที่อยากไปนิพพานแต่ยังมีข้อข้องใจสงสัย จึงได้ลงใจจุด ถ้าหากว่าพบท่านผู้ใดเป็นผู้แนะนำเรื่องมรรคผลนิพพานว่ายังมีอยู่โดยสมบูรณ์ เราจะมอบกายถวายตัวต่อท่านผู้นั้น แล้วความเพียรนี้จะเอาตายเข้าว่าเลย

พอดีเป็นจังหวะที่จะไปหาพ่อแม่ครูจารย์มัน ท่านก็กางเรดาร์ไว้เลย เหมือนคนเคยทะเลาะเบาะแว้งหรือเคยผูกกรรมผูกเวรกันมาแต่ก่อน อำนาจแห่งความเมตตาของท่านที่กางเป็นเรดาร์ออกมา พอขึ้นไปหา เหนือ ท่านมาหาอะไร ขึ้นเลย เหมือนคนเคย

ทะเลาะกันมา ฟุ้งๆ เลยอรรถธรรม เพราะท่านเห็นความตั้งใจของเราอย่างแรงกล้า ที่ว่ามรรคผลนิพพานจะยังมีอยู่หรือไม่มีนา สงสัย แต่ความอยากอยากเต็มกำลัง

พอไปถึงพ่อแม่ครูจารย์มั่น ท่านเปิดเลยทีเดียวเรื่องมรรคผลนิพพาน ฟาดตั้งแต่ต้นไม้ใบหญ้าภูเขาเลากอที่ไหนทั่วแดนโลกธาตุไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่ธรรม ไล่ไปหมดเลยโลกธาตุนี้ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่มรรคผลนิพพาน ไล่ออกหมดเลย ไม่มี กิเลสแท้ ธรรมแท้ มรรคผลนิพพานแท้อยู่ที่ใจ ท่านชี้เข้ามานี้เลย เทศน์ของท่านเด็ดเดี่ยวเฉียบขาดมาก เหมือนที่ท่านแบมรรคผลนิพพานให้เห็น นี่นะๆ ตาบอดเหวอถึงไปลูบคลำมเงาเกาหมัดอยู่ที่ไหน เหมือนอย่างนั้นนะ ท่านใส่เปรี้ยวๆ

ไล่เข้ามาจิตทั้งหมด ที่เป็นข้าศึกตั้งแต่เล็กแต่น้อยจนเป็นข้าศึกอันใหญ่หลวงกับคุณเล็กน้อยจนถึงขั้นมหาคุณก็อยู่ที่ใจ ท่านไล่ กิเลสก็อยู่ที่นี้ ธรรมอยู่ที่นี้ แดนนรกสวรรค์นิพพานอยู่ที่นี้ ตัวเหตุอยู่ที่นี้ ตัวที่จะไปรับผลกับสิ่งเหล่านี้คือใจ ท่านใส่เปรี้ยวๆ จิตนี้ฟังเหมือนไม่ได้หายใจนะ คือไม่ได้สนใจกับอะไร จ่อตลอด จิตก็แน่วเลย เทศน์พอจบลงนี้ แหม อิมเอิบหมดเลย หายสงสัยเรื่องมรรคผลนิพพาน ทั้งๆ ที่กิเลสมีอยู่นั้นนะ แต่หายสงสัยเรื่องมรรคผลนิพพาน แต่ก่อนกิเลสมีอยู่ด้วย ความอยากไปมรรคผลนิพพานก็อยากไปด้วย แต่ความสงสัยมรรคผลนิพพานก็มีอยู่ด้วย นั้น แต่พอฟังธรรมท่านเปิดออกหมดเลย แม้กิเลสจะมีอยู่เต็มหัวใจก็ตามแต่ความเปิดโล่งเพื่อมรรคผลนิพพานกระจ่างภายในจิตหายสงสัยแล้ว มันถึงได้เอาใหญ่

ที่ว่ามรรคผลอยู่กับตัวต้นเหตุนะ ไม่ได้อยู่กับความคาดคะเนต้นเดาเกาหมัด อยู่กับเหตุ เมื่อได้ฟังอรรถฟังธรรมท่านอย่างเต็มหัวใจแล้วมรรคผลนิพพานเหมือนอยู่ชั่วเอี่ยมเลยที่นี่ คือเปิดอำมหิต ไม่มีสงสัยเลยละมรรคผลนิพพาน ทั้งๆ ที่ใจที่เป็นเครื่องกีดขวางมรรคผลนิพพานคือกิเลสมันก็มีอยู่ แต่เวลานั้นกิเลสหมอบหมด มีแต่ความเปิดกว้างออกเพื่อมรรคผลนิพพานอย่างเดียว จึงได้ประกอบความเพียรอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ก็สมอยู่นะ รู้สึกจะมีวาสนาอำนวยอยู่

พอท่านเทศน์ให้ฟังแล้วไม่มีอะไรขัดข้องเลย ออกปฏิบัติท่านก็ชมเชยส่งเสริมการออกปฏิบัติเราไปคนเดียวๆ ท่านส่งเสริมทันทีๆ เอาๆ ไปท่านมหาให้ไปองค์เดียว ใครอย่าไปยุ่งท่าน มีที่ไหนพระที่ไปลาท่านไปวิเวกที่ไหนๆ ส่วนมากมีตั้งแต่ไปลาท่านทีละองค์ก็ตาม สององค์ก็ตาม สามองค์ก็ตาม พอไปลาท่าน ท่าน เหว่ ขึ้นทันทีเลย ตั้งแต่อยู่ด้วยกันนี้มันก็ตกรอกอยู่ต่อหน้าต่อตานี้ตลอดเวลา แล้วมันจะไปตกรอกหลุมไหนอีกล่ะ จะไปหวังเอามรรคผลนิพพานที่ไหน ท่านใส่เปรี้ยวๆ แล้วพระใครจะกล้าไปก็หุดเลยไม่ไป

นี่ละที่ว่าวาสนาอำนวยอยู่บ้าง คือสำหรับเรานี้ไม่มี พอว่าลาไปประกอบความ พากเพียร พอท่านอนุญาตเรียบร้อยแล้ว ถามว่าจะไปทางไหนๆ เราก็กราบเรียนท่าน ตามความมุ่งหมายที่เราจะไป แล้วจะไปก็องค์ ว่าไปองค์เดียวเท่านั้นดีดีฟังเลยนะ เอา ท่านมหาไปองค์เดียวนะ ใครอย่าไปยุ่งท่าน ก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ การประกอบความ เพียรเราไปแต่องค์เดียวทั้งนั้นเลย ไม่มีใครจะติดตามไปด้วย คือมีเพื่อนมีฝูงมันเป็นน้ำ ไหลบ่า ความรับผิดชอบตามสัญญาชญาณที่ไปด้วยกันมันมีอยู่ลึกลับ นั่นแหละมัน กลายเป็นน้ำไหลบ่า น้ำไหลบ่ามันไม่รุนแรง ถ้ามันพุ่งลงท่อเดียวเท่านั้นมันก็พุ่งๆ เรา ไปคนเดียวก็เรียกว่าป่าช้าอยู่กับเรา เป็นกับตายป่าช้าอยู่กับเรา

อรรถธรรมท่านมอบให้หมดแล้วได้ฟังอย่างถึงใจแล้วที่นี้ก็จะเอาให้ถึงใจ เอา เป็นเอาตายเข้าว่าเลย นั่นละความเพียรมันถึงเด็ด เด็ดตลอด ไปแต่คนเดียวนะ เราไป ทำความพากเพียรไม่เอาใครไปด้วย ท่านก็ส่งเสริมด้วยสำหรับเรา องค์อื่นท่านไม่ได้ ส่งเสริม ท่านคงจะเล็งญาณดูอาจจะมึนีสัยวาสนาบ้าง แต่คนๆ นี้มันหนา พระองค์นี้มัน หนา ถ้าไปกับหมู่กับเพื่อนมันจะเกาะหมู่เพื่อน มันจะไม่ตายง่าย ให้มันไปองค์เดียว ถ้า มันไม่ดีให้มันตายเสียคงว่าอย่างนั้น พอเราลาไปคนเดียว เออ ขึ้นทันทีเลย ท่านมหาไป องค์เดียว ใครอย่าไปยุ่งท่านนะ

ที่นี้เมื่อองค์เดียวแล้วป่าช้าอยู่กับเรา ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่กับเราไม่เป็นน้ำไหลบ่า จะคิดแ่งนั้นแ่งนี้กับผู้นั้นผู้นี้ไม่มี อยากกินก็กิน ไม่อยากกินก็วันช่างมัน ว่าอย่างนั้นเลย มันจะเป็นจะตายจริงๆ ก็ไปบิณฑบาตมาฉันเสียพอยังชีวิตให้เป็นไปเท่านั้น นี่ละการฝึก ทรมาณเพื่อฆ่ากิเลสตัวมหาอำนาจในวิภูวนวัฏจักรคือกิเลส จึงเป็นเรื่องที่ยากมาก หนัก มากทีเดียว ถ้าใครยังไม่ได้ผ่านการฟาดฟันกับกิเลสเสียก่อนอย่าด่วนเอามาพูดมาคุยนะว่างานนั้นหนัก งานนี้เบา ไม่ได้หนักงานเหล่านั้น

งานหนักจริงๆ คืองานฆ่ากิเลสที่เป็นเจ้าอำนาจครอบหัวใจของสัตว์โลกในสาม แดนโลกธาตุอยู่ใต้อำนาจของมันหมด แล้วให้มันอยู่ในเงื้อมมือ เอาให้ขาดสะบั้นลงไป กิเลสขาดจากจิตใจ ใจทรงความบริสุทธิ์ขึ้นมาเป็นของง่ายเมื่อไร หนักมากนะ ชัด กันลงไปเลย พร้อมกับว่านิสสัยวาสนาเรามันเป็นคนหยาบ ทำเหยาๆ แหยะๆ ไม่ได้ มี ลักษณะจะเป็นผาดโผนๆ ส่วนมากมักจะผาดโผน บางครั้งพ่อแม่ครูจารย์ก็ได้รั้ง เอาไว้ๆ เสมอ เพราะมันรุนแรงด้วยความโง่เขลา ท่านรั้งเอาไว้ด้วยความเป็นจอม ปราชญ์ของท่าน เรายอมรับท่านทันทีๆ เพราะเรายอมรับว่าเราโง่แสนโง่ และยอมรับ ท่านว่าเป็นจอมปราชญ์ ท่านเผด็จตรงไหนปฏิบัติตามท่าน ไม่ฝืน นี่ละท่านรั้งไว้เสมอ ถ้าอะไรมันจะรุนแรงมากไปท่านก็รั้งเอาไว้ๆ พอให้อ่อนอยู่ในชั้นพอดิบพอดี

อย่างนี้จะการปฏิบัติ เริ่มต้นตั้งแต่จิตที่มันติดมันตัน โอ้ย เวลามันติดติดจริงๆ นะกิเลส คือคำว่ากิเลสมันเป็นธรรมชาติอันหนึ่งเกาะอยู่ที่จิต หุ้มห่ออยู่ที่จิตนั่นแหละ นั่นละตัวภัย กิเลสนี้แหละมันเป็นภัยต่อจิตใจ ท่านให้ชื่อว่ากิเลส อยู่กับใจ ที่นี้การภาวนาก็เพื่อจะชำระสิ่งเหล่านี้ออกไปๆ การทำบุญให้ทานทุกอย่างก็เป็นเครื่องสนับสนุนกัน แล้วการภาวนาเป็นแนวหน้าช่วยกำลังกันไปๆ ละการภาวนา พอหนักเข้าการภาวนาหนักอย่างอื่นไม่ค่อยจะสนใจละที่นี้ มุ่งต่อการภาวนา เมื่อมันจวนจะผ่านได้แล้ว มันก็รวมมาจิตตภาวนาทั้งนั้นแหละ บุญกุศลมากน้อยที่เราสร้างมามันไหลลงทำนบใหญ่คือจิตตภาวนา มาลงที่นี้ จากนั้นก็รวมใหญ่กันเลยละ

จิตตภาวนาก็เป็นอย่างนั้น เวลาฝึกหัดที่แรก แหม ลำบากลำบากแสนสาหัสทีเดียว แต่ก็ทน สำคัญที่ว่าทน พยายาม จนกระทั่งตั้งจิตได้เป็นความสงบเย็นใจบ้าง จากนั้นก็แรงใหญ่ เป็นสมาธิแน่นหนามั่นคง ไม่อยากคิดอยากปรุง นั่งอยู่ที่ไหนมีแต่ความรู้อันเดียว เอกจิตเอกธรรมคือความรู้อันเดียวไม่มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องเลย ท่านเรียกว่าเอกจิต หรือเอกัคคตารมณ์ ความรู้อันเดียว ที่นี้จิตเมื่อเป็นสมาธิเต็มที่แล้วเป็นเอกจิตเอกธรรม ไม่อยากยุ่งกับสิ่งใด ความคิดปรุงขึ้นมาเป็นการรบกวนเสียทั้งนั้น ไม่อยากคิดอยากปรุง

นี่ขั้นนี้การก้าวไปเห็นเป็นลำดับในจิตใจดวงนี้แหละ ขั้นที่มันพุ่งชานวุ่นวายอยากคิดอยากปรุงนี้เราบังคับให้มันสงบมันไม่ยอมสงบ มันติดมันตัน อยากคิดอยากปรุง อยากรู้อยากเห็นอยากทุกอย่างเต็มอยู่ในหัวใจนี้หมดนั่นแหละ ที่นี้เมื่อเอาสมาธิภาวนา เอาน้ำดับไฟดับลงไปๆ พอจิตสงบได้ความอยากคิดอยากปรุงมันก็เบาบางๆ จนกระทั่งจิตเป็นสมาธิความอยากคิดอยากปรุงนี้สงบเงียบไปเลย ไม่อยากคิดอยากปรุง

นั่งอยู่ที่ไหนมีแต่ความรู้อันเดียว เรียกว่าเอกจิตเอกธรรม มีความรู้อันเดียวเท่านั้น ไม่มีอารมณ์อะไรมาผ่าน จิตก็ไม่ปรุงออกไป อะไรที่จะมาผ่านในจิตให้เป็นสองไม่มี นั่นเรียกว่าจิตเป็นสมาธิเต็มที่ อยู่ที่ไหนสบายๆ แต่มันติดได้นะถ้าไม่มีผู้แนะนำสั่งสอน เพียงสมาธินี้มันก็อยู่จนกระทั่งวันตายนั่นแหละ มันก้าวจากนี้ไปไม่ได้ ต้องมีผู้เตือน เราผู้เสียตั้งแต่บัดนี้เราก็คือเตือนเราเอง นำไปเตือนเราเอง พอจิตมีความสงบควรแก่การจะบำเพ็ญทางด้านปัญญา พิจารณาแยกธาตุแยกขันธ์ แยกเขาแยกเรา

เริ่มตั้งแต่หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก ตับ ไต ไล่ พุง อาหารใหม่ อาหารเก่า ทั้งของ เขาของเรา ทั้งของสัตว์ของบุคคลทั่วๆ ไป แยกออกให้เป็นสัดเป็นส่วน แล้วมองหาคนไม่เห็น มองหาหญิงหาชาย หาความสวยงามไม่มี เพราะจิตไปกังวลกับสิ่งเหล่านี้ มันตกแต่งเอาเอง สิ่งเหล่านั้นเขาไม่ได้สวยได้งามอะไร จิตมันหากเป็นของมันเองด้วยอำนาจของกิเลส ชำระสะสางสิ่งเหล่านี้ด้วยทางปัญญา จิตก็ยิ่งสว่างออกไปๆ สมาธิเป็น

ฐานที่ตั้งหรือเป็นต้นทุนของปัญญา เมื่อมีต้นทุนแล้วจิตใจไม่หิวโหยในอารมณ์ เราพิจารณาอะไรมันก็ทำตามที่เราพิจารณา

ถ้าจิตยังหิวโหยอยู่ในอารมณ์ ไม่มีความสงบแล้ว พาคิดทางด้านปัญญามันเถลไถลไปทางสัญญาอารมณ์ กลายเป็นสมุทัยกิเลสตัณหาเพิ่มขึ้นเสีย เมื่อจิตมีต้นทุนมีสมาธิแล้วเรียกว่าจิตอิมอารมณ์ แล้วพาออกพิจารณาแยกธาตุแยกชั้นธัมมิกะ ดูซิดูคน เราปลูกสร้างอะไรหุหุหุเพราะคนลืมหูลืมตา สร้างอะไรมีแต่ต้องการสวยๆ งามๆ เพื่อมากลบตัวสกปรกป่าช้าฝืดคือตัวของเราแต่ละคนๆ นี้ไว้ ไม่อย่างนั้นมันอุจาดบาดตาไม่น่าดู

ประหนึ่งว่าโลกนี้จะแตกถ้ากิเลสไม่ได้ครอบครองหัวใจ ตกแตงนั้นตกแตงนี้ให้เป็นของสวยของงาม ล้อตาเอาไว้ กิเลสอยู่กับความหลอกลวง ความตม้ตุนของกิเลสคือความหลอกลวง ไม่สวยแต่่งให้สวย สวยตามกิเลสไม่ใช่สวยตามธรรม มันก็ว่าสวย อันนั้นดีแล้ว อันนี้ดีแล้ว ตัวของคนเรานี้ก็ตกแตงเสียจนเป็นบ้าเลย เครื่องนุ่งห่มนี้ โธ่ ในห้องหนึ่งนี้เต็มห้องเลยเครื่องแต่งตัวของคนๆ เดียว มันก็ยังไม่พอกับความต้องการของกิเลส หากสิ่งเหล่านั้นมาประกบซากฝืดคือตัวของมันเอง มันไม่ให้ยอมเห็นง่ายง่ายๆ นะ มันว่าสิ่งนั้นดีสิ่งนี้ดีมาหลอกเอาไว้ๆ เครื่องแต่งตัวใช้วันหนึ่งสองวันทิ้งใหม่มาๆ ก็มากลบซากฝืดบั้นนี้แหละ เราไม่รู้ ให้พากันรู้เสียนะ นี่ละความจริงเป็นอย่างนี้ การพิจารณากรรมฐานท่านพิจารณาอย่างนี้

ที่นี้ค่อยเปิดออกตามหลักความจริง แยกดูธาตุดูชั้นธัมมิกะตั้งแต่ผิวหนังขึ้นไป แม้แต่ผิวหนังมันยังมีขี้ไคล มันไม่ใช่สะอาดอย่างเดียว ยังมีขี้ไคลติดอยู่ผิวหนัง เข้าไปลึกเท่าไรๆ ดูได้เมื่อไรคนเรา ถ้าจะให้ธรรมดูตามหลักความจริงแล้วมันดูไม่ได้ เพราะฉะนั้นท่านจึงให้พิจารณาให้ถอดถอนปล่อยวางอุปาทาน ความยึดมั่นถือมั่นในของปลอมที่เห็นว่าสวยว่างาม มันไม่ได้สวยได้งามตามหลักธรรมชาติ ตามหลักของธรรม ให้พิจารณาอย่างนี้ทางด้านปัญญา

ปัญญาแตกกระจายออกไปๆ จนกระทั่งร่างกายนี้เมื่ออิมเต็มที่แล้วร่างกายก็หมดความหมายในการที่จะพิจารณาให้เป็นอนุสสุกะอนุสสุกัง ทุกข์ อนิจจัง อะไรก็ตามเถอะ มันหมดความหมายเป็นลำดับ ร่างกายนี้อนุสสุกะที่ไหน เวลามันมีกำลังมากแล้วพอพิจารณานี้มันขาดไปทันทีทันใด แยกว่าอันนั้นเป็นอนุสสุกะ อันนั้นงาม อันนี้ไม่งามไม่ทันพอตั้งขั้นพัดดับพร้อมๆๆ นี่ละที่นี้ร่างกายที่เกี่ยวกับอนุสสุกะอนุสสุกังหมดความหมายไปในตอนนี้ละ จากนั้นก็มีแต่ความเกิดความดับของสังขารที่คิดที่ปรุงอยู่ภายในจิต

ส่วนร่างกายนี้หมด เราพิจารณาไม่ได้มันผ่านแล้วนะ สังขารร่างกายหมดอิมพอในการพิจารณาร่างกาย ตามหลักธรรมะท่านว่านี่ละกามราคะขาดลงในจุดนี้ ราคะ

ค้นหาเหมือนโลกทั่วๆ ไป ขาดตรงที่การพิจารณาสกลกาย หมดความสว ความงาม และหมดโดยสิ้นเชิง จนกระทั่งร่างกายนี้เป็นของว่างเปล่าไปหมด นี่ละหมดราคะตัณหา หมดจุดนี้ จากนั้นมันก็ว่าง แต่อาศัยร่างกายนี้ตั้งเป็นเครื่องหมายขึ้นมาเพื่อจะฝึกซ้อม การพิจารณาให้คล่องตัวเร็วขึ้นๆ ตั้งขึ้นดับเร็วขึ้นไปๆ ตั้งดับพร้อมๆ จะพิจารณา อนิจจัง ทุกขัง อนัตตาอะไรไม่ทัน นี่เป็นขั้นๆ การภาวนา

ที่นี้ก็ยังมีเรื่องเกิดเรื่องดับภายในจิต ท่านเรียกว่านามธรรม เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่ละเป็นสนามรบละที่นี้ สนามรบของปัญญาขั้นนี้ ขึ้นร่างกายหมดแล้ว มันอิมมันปล่อยของมัน ไม่มีที่จะมาพิจารณาอีกแล้วเรียกว่าอิม ถ้ายังไม่อิมมันก็หมุ่น ตั้วๆ พิจารณาร่างกายคล่องแคล่ววงไวเท่าไรมันก็ยังหมุ่นตั้วของมัน ยกตัวอย่างอย่าง พระองค์หนึ่งท่านแสดงไว้ในตำรา ว่าท่านกำลังพิจารณา ตอนนั้นจิตของท่านกำลังหนัก อยู่ในเนื้อในกระดูก มองเห็นตัวเองมีแต่เนื้อกับกระดูก ดูเมื่อไรก็มีแต่กองเนื้อกองกระดูก สุดท้ายมีแต่กองกระดูกที่นี้ มองดูเนื้อไม่เห็น เห็นแต่กองกระดูก

พอดีมีผู้หญิงคนหนึ่งเขาทะเลาะกับสามีเขา เขาผ่านมาทางจงกรมของท่านนั้น ละ ท่านเดินจงกรมอยู่ ท่านมองดูผู้หญิงคนนั้นมันไม่ใช่หญิง มันเป็นโครงกระดูกมา เลย นั้นละจิตของท่านพิจารณาอยู่ในขั้นโครงกระดูก ผู้หญิงคนที่ผ่านมานั้นเลย กลายเป็นโครงกระดูกไปด้วยกัน ผ่านไปท่านก็ดู โอ้ โครงกระดูกนี้ผ่านมา โครงกระดูก นี้เป็นผู้ดู ท่านเอามาพิจารณาเป็นธรรมอีก โครงกระดูกนั้นผ่านมาคือผู้หญิงที่ทะเลาะ กับสามี เขาผ่านมาทางจงกรมท่านก็เห็นเป็นโครงกระดูกไปเลย ไม่ได้เห็นเป็นสัตว์ เป็น บุคคล เป็นหญิง เป็นชายอะไรเลย

ท่านก็ดู โอ้เราก็โครงกระดูก โครงกระดูกดูโครงกระดูกเป็นกองกระดูกด้วยกัน ไม่นานนักสามีเขาก็ตามมา เห็นผู้หญิงผ่านไปนี้ใหม่ ท่านพูดตรงไปกับธรรมจริงๆ นะ ท่านไม่พูดอ้อมค้อมเพื่อรักษาสมมุตินิยม เห็นผู้หญิงเดินผ่านไปนี้ใหม่ ท่านว่าไม่เห็น ผู้หญิง เห็นแต่กองกระดูก เห็นแต่กองกระดูกผ่านไปนี้ เขาก็จะไม่พอใจ พอท่านบอก แนวทางไปแล้วเขาก็ตามไป นี่ละจิตอยู่ในขั้นนี้เป็นอย่างนั้น เห็นใครก็ตามไม่ว่าผู้หญิง ผู้ชายจะเป็นกองกระดูกๆ ไปตามๆ กัน

พอผ่านจากนั้นสิ่งเหล่านี้ดับหมด เรื่องสกลกาย อสุภะอสุภัง ทุกขัง อนิจจัง ผ่าน ไปหมด ต่อไปก็กลายเป็นจิตว่างขึ้นมา ร่างกายอันนี้หมด คำว่าอสุภะอสุภังหมดปัญหา ไปเลย จิตก็ขาดจากราคะตัณหาในจุดนี้ หมด ที่นี้ที่ละเอียดยๆ ขึ้นไปมาท่านก็ตามขึ้นไป เป็นนามธรรมเรื่อยขึ้นไป อันนี้เราไม่พิจารณาต่อไปละ เพียงขั้นนี้จิตมันว่างไปแล้ว พอ มันว่างอะไรปรากฏขึ้นมามันก็ดับ เกิดขึ้นมามันก็ดับ ส่วนที่ว่าอสุภะอสุภังพิจารณาไม่

ทัน พอแพลส์ขึ้นมาเหมือนฟ้าแลบดับพร้อมๆ เราจะพิจารณาอสุภะอสุภังทันอย่างไร
ไม่ทัน

นี่มันเป็นขั้นของจิตที่พิจารณาคล่องตัวแล้วปรากฏเหมือนฟ้าแลบ ความคิดปรุง
ดับพร้อมๆ พิจารณาฝึกซ้อมความปรุงของจิตที่เป็นรูปเป็นนามแล้ววิ่งเข้าสู่ใจ พิจารณา
ออกมาๆ จากใจ เวลาย้อนเข้าไปก็ไปดับที่ใจๆ มีเกิดมีดับๆ ที่ว่าสวयว้างามไม่มี เป็น
ขั้นๆ นะ มีแต่ปรากฏว่าเกิดหรือดับ อะไรก็ตามเกิดขึ้นมา ดับไปพร้อมๆ กันในขณะที่
ท่าน ท่านฝึกซ้อมความเกิดความดับอันนี้เป็นลำดับลำดับตาจนเข้าถึงจิต ชำนิชำนาญ ที่นี้
เวลาเกิดดับอะไรมันก็มีตั้งแต่ออกจากจิตๆ คิดดีก็ดับ คิดชั่วก็ดับ คิดบุญก็ดับ คิดบาป
ก็ดับ ออกมาจากจิต หมุนเข้าไปๆ ก็ไปถึงรวงรังของอวิชชาที่หุ้มห่อปิดบังจิตเอาไว้
ทำลายอวิชชาขาดสะบั้นลงไปนั้นบรรลุลหรรคม หหมด ที่นี้ไม่มีอะไรเหลือ

นั่นละการพิจารณาการภาวนาเป็นลำดับลำดับตาอย่างนั้น เวลาพิจารณาไปแล้วมัน
ก็รู้อเอง จะไปสอนคนอื่นสุมสี่สุมห้าไม่ได้ เหมือนอย่างครูจะเป็นชั้นมัธยม หรือ
ดอกเตอร์ก็ตามมาสอนเด็กต้องสอนตามภูมิของเด็ก ก.ไก่ ก.กา ก็สอนไปตามขั้นตาม
ภูมิของเด็ก ไม่ได้เอาดอกเตอร์มาอวดเด็กนะ ต้องเอาชั้นของเด็กที่จะพอเข้าใจ เช่น ก.
ไก่ ก.กา หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง สองบวกสองเป็นสามเป็นสี่เรื่อยๆ จนกระทั่งเด็ก
ชำนาญก็สอนขั้นๆ ไป

อันนี้การสอนอรรถสอนธรรมก็อย่างนั้นเหมือนกัน ใครอยู่ในขั้นใดภูมิใดถ้ายังไม่
ไม่สงบก็สอนให้มีความสงบด้วยคำบริกรรม เช่น พุทโธเป็นต้น ตามแต่จริตนิสัยชอบใน
คำบริกรรมใด นำคำบริกรรมนั้นเป็นเครื่องกำกับจิต มีสติครอบอยู่กับจิต ให้ภาวนา
อย่างนี้จิตจะไม่พันความสงบไปได้ ต้องสงบ ขอให้สตินี้จับกับจิตกับคำบริกรรมเถอะ
ตั้งได้เลยวจิตสงบได้ ถ้าหากว่ามีพลังๆ เผลอๆ ไม่ได้เรื่องนะ ขาดๆ วินๆ ต่อไปก็
เป็นเจริญ-เสื่อมๆ ไม่ได้เรื่องได้ราว ถ้าลงสติได้จับตลอดไปแล้วจะเจริญไปโดย
ถ่ายเดียวๆ

นี่ละสติจึงเป็นของสำคัญมาก ควบคุมงานไม่ให้เผลอ กิเลสเกิดไม่ได้ในขณะที่
สติควบคุมงานไม่เผลอตัว แล้วกิเลสสร้างตัวไม่ได้ เมื่อกิเลสสร้างตัวไม่ได้ก็มีแต่ธรรม
สร้างตัวด้วยสติ จิตใจก็สว่างามขึ้นๆ ไม่บอกก็ได้ที่ว่าสงบ สงบ สติเป็นเครื่องควบคุม
ได้ สงบได้ถ้ามีสติ ให้จับให้ดีนะสติ สติเป็นของสำคัญมากทีเดียว ถ้าขาดสติเมื่อไร
เท่ากับขาดความเพียรเมื่อนั้น สติติดแนบไปเมื่อไรนั้นละความเพียรติดแนบกันไปตาม
กัน นี่การประกอบความพากเพียรให้พิจารณาอย่างนั้น

ไม่ว่าธรรมขั้นใดก็ตามสตินี้ปราศจากไม่ได้ ตั้งแต่สติล้มลุกคลุกคลาน ต่อไปจน
เป็นสติปัญญาอัตโนมัติ ก้าวขึ้นมหาสติ-มหาปัญญา สติจะปราศจากไปไม่ได้เลย กิเลส

ขาดสะบั้นลงไปเพราะสตินี้เป็นสำคัญ นี่การภาวนา วันนี้พูดถึงเรื่องภาวนาการอบรมใจ เพราะใจเป็นของสำคัญมากที่สุด ไม่เคยตายนะใจดวงนี้ เราตามวิถีจิตนี้มันทราบได้ ชัดทางด้านจิตตภาวนา ร่างกายกับความรู้คือจิตมันอยู่ด้วยกันนี่ละ มันก็เหมาเอาหมด ทั้งร่างกายนี้ว่าตัวรู้ตัวจิต ตัวเราตัวเขาไปเสียหมด ความจริงจิตเป็นจิต ร่างกายเป็นร่างกาย

เหมือนกับว่าเอาผลไม้วางลงในตะกร้า ผลไม้เป็นผลไม้ ตะกร้าเป็นตะกร้า ไม่ใช่ อันเดียวกัน เวลาแยกเข้าไปๆ เห็นทั้งผลไม้ เห็นทั้งตะกร้า เป็นภาชนะรับสิ่งเหล่านั้น ที่นี้เห็นทั้งจิตเห็นทั้งภาชนะคือสกลกายทั้งหมดเป็นเรือนร่างของจิต จิตอยู่ภายใน พิจารณาตามเข้าไปๆ มันก็ละเอียดลออเข้าไป ทีนี้แยกจิตแยกกายได้ กายเป็นอย่างหนึ่ง จิตเป็นอย่างหนึ่ง ละเอียดเข้าไปๆ ตามจิตดวงนี้เข้าไปจนกระทั่งเข้าไปถึงจิตเดิมแท้ กระแสของจิตออกมาก็เป็นกระแสของจิต พิจารณาเข้าไป ตามเข้าไป จนกระทั่งถึงตัวจิตเท่านั้นแหละ คว้ากันที่ตรงนั้น

กิเลสอยู่ที่ตัวจิตเท่านั้นละมันครอบ เรียกว่าอวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชชาดัน ออกมาให้เกิดสังขาร สังขารนั้นก็เป็สมุทัย เมื่อสติครอบเอาไว้ไม่ให้มันเกิดสังขารก็ปรุ้งไม่ได้ สติก็ตามเข้าไปเรื่อยๆ จนถอดถอนออกได้ เมื่อกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจหมดแล้วความสว่างของจิตไม่ต้องถามแหละ ไม่ถามใครทั้งนั้น สนฺทิกฺขุโณ รู้เองเห็นเองในผลงานของตนตั้งแต่ต้นจนอวสานถึงนิพพานสดๆ ร้อนๆ ไม่ต้องไปถามใคร แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ทูลถาม เพราะ สนฺทิกฺขุโณ นี้เป็นพระโอวาทที่พระองค์ประทานให้แล้ว ว่าผู้ปฏิบัติจะรู้ผลงานของตนเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งผลของงาน บรรลุธรรม เรียกว่าถึงขั้นบริสุทธฺิ์แล้วก็เป็สนฺทิกฺขุโณในความบริสุทธฺิ์อีกทีหนึ่ง

นั่นละการปฏิบัติ จิตใจนี้ตามวิถีเข้าไปนี้เวลาละเอียดเข้าไปแล้วจะมีแต่จิตนะ ร่างกายนี้ไม่มีความหมาย มันกลายเป็นของว่างไปหมดแล้ว ทีแรกร่างกายเหมือนภูเขา ทั้งลูก เวลาจิตใจมันหนาแน่นด้วยกิเลสร่างกายก็หนาแน่นเหมือนภูเขาทั้งลูก แต่เวลาพิจารณาเข้าไปๆ ร่างกายก็ค่อยละเอียดลงไปๆ จนกระทั่งถึงร่างกายนี้ไม่ปรากฏ มีแต่ความสว่างไสวครอบแดนโลกธาตุ นั้นเห็นไหมละ ทั้งๆ ที่ร่างกายมีอยู่ แต่จิตนี้มันสว่าง มันทะลุไปหมดเลย แผ่นดินทั้งแผ่นดินทะลุไปได้หมด นี่ถึงขั้นจิตสว่างไสวมันสว่างไสวอย่างนั้น

จากนั้นก็ปล่อยวางโดยลำดับ อย่างที่ว่าขั้นว่างๆ ว่างนอกวางใน วางภายนอกแต่ภายในยังไม่วางก็ไม่เรียกว่าสิ้น วางภายนอก ทุกสิ่งทุกอย่างว่างหมด ปล่อยวางหมด ภายในก็ว่างด้วยปล่อยวางตัวเองด้วย นี่เรียกว่าปล่อยวางโดยสิ้นเชิง เสรีจึ้นไม่มีอะไร

เหลือ พันแล้วจากสมมุติ ไม่มีอะไรเหลือแล้วภายในใจ จะเรียกว่าพระอรหันต์หรือไม่
อรหันต์ท่านไม่สนใจ เมื่อพันไปแล้วก็พอ นี่ละการปฏิบัติ

วันนี้พูดถึงเรื่องจิตตภาวนาให้ท่านทั้งหลายได้ทราบ ในวงพุทธศาสนาท่านถือ
จิตตภาวนาเป็นสำคัญ สงฆ์ สรณิ คัจฉามิ ที่เราได้กราบไหว้บูชาอยู่ทุกวันนี้คืออะไร
คือพระสงฆ์สาวก ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านบำเพ็ญอย่างไรท่านถึงเป็นพระอรหันต์ ก็
บำเพ็ญตามแนวทางของศาสดา เมื่อเต็มที่แล้วท่านก็หลุดพ้นได้ ก็เลสไม่มีในพระ
อรหันต์ พระอรหันต์นั้นแหละที่เป็นสงฆ์ สรณิ คัจฉามิของพวกเราทั้งหลาย ที่ว่า
พระสงฆ์ฯ พระอรหันต์ท่านเป็นสรณะของพวกเรา ก็เพราะการตามดูจิต ฝึกฝนอบรม
จิต เมื่อเข้าถึงจิตแล้วมันหายสงสัยทุกอย่าง

วิถีของจิตนี้มันละเอียดลอบมาก จะต้องตามกันด้วยจิตตภาวนา สติปัญญา
ละเอียดเข้าไปเราจะเห็นความละเอียดของจิตๆ เรื่อยไปเลย ถ้าสติปัญญายังไม่ละเอียด
จะยังไม่เห็นจิต มันหยาบ พอสติปัญญาละเอียดเข้าไปความละเอียดของจิตจะละเอียด
เข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งความละเอียดของจิต ความละเอียดไม่มี หหมด
ความหยาบความละเอียดในจิต ไม่มี นั่นละสิ้นแล้ว คือสมมุติทั้งปวงขาดสะบั้นไป
หมดแล้ว ว่าหยาบว่าละเอียดไม่มี ว่าเศร้าหมองผ่องใสไม่มีในจิตดวงพันทุกข์แล้วไม่มี
ให้พากันจำเอา

ที่ว่าเศร้าหมองผ่องใสอยู่ในปฏิบัติกำลังดำเนิน พอถึงขั้นบริสุทธิ์เต็มที่แล้วนั้น
ไม่มีคำว่าเศร้าหมองผ่องใส หหมดโดยสิ้นเชิง เพราะเหล่านี้เป็นสมมุติทั้งหมด จิตอันนั้น
ที่บริสุทธิ์เต็มที่แล้วผ่านสมมุติ สิ่งเหล่านี้จึงไม่เอื้อมไปถึง จำเอา เอาละวันนี้พูดธรรมะ
เพียงเท่านี้ พอเป็นคติเครื่องเตือนใจบรรดาท่านที่เป็นนักภาวนาทั้งหลาย มันเป็นความ
จำเป็นด้วยกันนะการภาวนา จิตใจมีความสงบเย็นเท่าไรหน้าที่การงานของเราก็ราบรื่น
ดีงาม การประกอบทำมาหาเลี้ยงชีพก็เหมือนกันไม่หวั่นไม่ไหวง่าย ๆ คือความได้มาเสีย
ไปมันเป็นคู่เคียงกัน จิตผู้รับทราบสิ่งที่ได้มาเสียไปมากน้อยนี้เป็นเรื่องของจิต เมื่อมี
ธรรมเข้าคุ้มครองรักษาจิตย่อมรู้เท่าทันสิ่งทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับตน จิตก็ไม่ว่าวุ่นขุ่น
มัว ให้จำเอา เอาละพอ

(ท้ายเทศน์ลูกศิษย์กราบเรียนถามปัญหาภาวนา)

ลูกศิษย์ เวลาจ่อดูกายทั้งคำบริกรรมได้ไหมเจ้าคะ ประกติลูกฝึกมาลูกจะมี
คำบริกรรมร่วมด้วยทุกครั้ง สติจ่อดูกายไปด้วย เวลาหนูจะเข้าพักสมาธิมันยาก พอพูด
โธปี่บ ภายมันจะให้เห็นเลย มันยากที่จะตั้งเข้ามาพักสมาธิเจ้าคะ เวลาพิจารณากายลูก
จะทั้งคำบริกรรมได้ไหมเจ้าคะ)

หลวงตา ได้ๆ นี่ทางเดินอย่างนี้ละ เวลาพิจารณาแล้วคำบริกรรมต้องปล่อย งานของจิตเป็นงานพิจารณาไปแล้ว งานหนึ่งคืองานบริกรรมพุทโธ เป็นต้นะ งานบริกรรมนี้เป็นงานอันหนึ่งอยู่ในชั้นทำงานอันนี้ ที่นี้พอพิจารณาร่างกายเป็นงานอันหนึ่งขึ้นมาทางด้านปัญญา เราหยุดทางบริกรรมพุทโธได้ ปล่อยได้ นี่ละวิถีทางเดินที่ถูกต้อง เวลาเราทำการพิจารณาอะไรแล้วปล่อยคำบริกรรมได้

ลูกศิษย์ เวลาลูกดูกระดูกดูไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ได้ไหมเจ้าคะ

หลวงตา ดูไปมันจะชำนาญของมันเรื่อยนะ อย่างที่พูดตะกั้นนี้เขาเห็นผู้หญิงเดินผ่านไปเป็นกองกระดูก เขาก็กองกระดูก เขาไม่ได้ยกเขาไปดูแต่กองกระดูกคนอื่น กระดูกเจอกัน กระดูกเขากกระดูกเรา คือมันทั่วถึงหมด เมื่อชัดเจนแล้วมองไปไหนมันเป็นอย่างเดียวกัน อยู่ในชั้นกระดูกก็เป็นกระดูก มองไปที่ไหนเป็นกระดูกไปหมด นี่ความชำนาญของจิต

ลูกศิษย์ เวลาเข้าสมาธิก่อนนอน พอจิตสงบแล้วมันพักได้แป๊บเดียว นอนไม่ก็ชั่วโมงตื่นขึ้นมาแล้ว มันต่อเลย

หลวงตา เวลามันขี้เกียจมันนอนวันยังค่ำคืนยังรุ่งมันก็นอนได้ ก็แก้กัน อย่างนั้นซี ถึงวาระที่ควรจะหักมันก็หัก ถ้ามันไม่นอนเสียจริงๆ ก็มีวิธีอีกวิธีหนึ่ง อันนี้หลวงตาก็ได้อธิบายให้ฟังแล้วไม่ใช่เหรอ ถึงขั้นที่จิตมันหมุนของมันจริงๆ มันนอนไม่หลับนะ นอนอยู่นี้มันก็พืดกันอยู่ระหว่างกิเลสกับธรรมเข้าขั้นปัญญา มันไม่หลับ ที่นี้เราจะทำอะไรให้มันหลับ จึงต้องว่าหางานให้มันทำขึ้นเดียว พุทโธๆ ให้ทำงานอันเดียว อย่าไปยุ่งกับงานใด พุทโธๆ จิตจ่อ มีสติจ่ออยู่นี้แล้วสงบ จากนั้นรวม หลับ คือพอมันสงบลงไปแล้วให้สงบอยู่นั้นก็ได้ จากสงบแล้วหลับเลยได้ ถ้าเวลามันกำลังซุลมุนนี้ นอนไม่หลับ

นี่เป็นอยู่นะ ไม่หลับเอาเฉยๆ คืออันนี้ทำงานไม่หยุด มันหมุนของมัน นอนอยู่ก็ไม่ถอย อย่างนี้ไม่หลับ ที่นี้ทำอย่างไรจะให้มันหลับ มันหมุนของมันกับเรื่องราวต่างๆ ให้แคบเข้ามาๆ ให้อยู่กับคำบริกรรมคำเดียวเช่นพุทโธๆ ไม่ให้หมุนออกข้างนอก พุทโธๆ จิตมันเข้าจุดเดียว พอเข้าจุดเดียวสงบแล้วหลับ หลับได้

โห จิตเป็นของอัศจรรย์ เราเคยพูดแล้ว เราเองก็ยังเป็นบ้าขมเราอะ เคยเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟัง เดินจงกรมอยู่ เรามาพูดเพียงเอกเทศครั้งเดียวพอเป็นคติทั่วๆ ไปได้ เดินจงกรมไปมานี้ชั้นนั้นจิตมันว่างหมด ว่างหมดเลย เห็นแต่ความอัศจรรย์จิตนี้สว่างไสว แหม บอกไม่ถูก แต่มันไม่สงสัยในจิตที่มันเป็นสว่างไสวและว่างไปหมด เราก็มาหลงตัวเอง โอโห ทำไมจิตเราถึงได้สว่างไสวถึงขนาดนี้เชียวนา อัศจรรย์แล้วว่างไปหมด

ตัวเองมันอยู่ในขั้นนี้ ขั้นที่ควรอัครรรย์มันก็อัครรรย์ แต่ผ่านไปแล้วมันก็รู้ข้างหลังเรื่อย ๆ เข้าใจ มันเป็นขั้น ๆ

เอานะท่านทั้งหลายให้จำ พุทธศาสนานี้เป็นศาสนาที่เลิศเลอสุดยอดแล้ว หาไม่มีในโลกว่าศาสนาใดจะเลิศเลอเสมอศาสนาหรือยิ่งกว่าศาสนาไม่มี มีพุทธศาสนาอันเดียว พุทธศาสนาเป็นศาสนาของท่านผู้สิ้นกิเลส โลกวิทู รู้แจ้งโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึง การแนะนำสั่งสอนโลกจึงไม่ผิด โลกวิทูรู้แจ้งโลกนอกโลกในตลอดทั่วถึง สอนอะไรไม่ผิด มีแต่พุทธศาสนา มีอันเดียว นอกนั้นใครจะเสกสรรปั้นยอขึ้นเป็นศาสนาใดก็ทราบไปตามเรื่องนิสสัยวาสนาของใครของเรานะ จะว่านั่นพ่อของเขานี้พ่อของเราดีกว่าไปได้ แต่มันหนักหลักใหญ่ที่ใครยึดผิดหรือถูกเข้าใจไหมละ พุทธศาสนานี้แน่นอนมากทีเดียว

พอพูดอย่างนี้ทำให้ระลึกได้ถึงเรื่องศาสนาเซน เราอ่านจนจบ ๆ ศาสนาเซน เขาเป็นชื่ออันหนึ่ง เป็นสมบัติของเขานั่นหนึ่ง พุทธศาสนานี้เป็นสมบัติของชาวพุทธเรา อันหนึ่ง เขาเรียกศาสนาเขาเป็นศาสนาเซน แล้วเป็นสมบัติของพวกชาวเซนที่เขาตั้งชื่อกัน ทีนี้เวลาพิจารณาแล้วคำว่าศาสนาเซนนั่นคือปัญญา พุทธศาสนานี้แลเป็นขั้นตอนท้ายตอนสุดท้ายแห่งการปฏิบัติธรรมจะหลุดพ้น เข้าสู่ปัญญาขั้นนี้ ๆ ออกจากพุทธศาสนา เมื่อปฏิบัติมาถึงขั้นนี้แล้วจะเป็นอย่างศาสนาเซน เขาบรรลุดูธรรมไปเขาเลยเข้าใจว่ามีเท่านั้น เขาไม่ได้พูดถึงเรื่องก.ไก่ ก.กา ขึ้นไปนะ เขาพูดเอาตอนดอกเตอร์เลยทีเดียว พุทธศาสนานี้มีตั้งแต่ก.ไก่ ก.กา ขึ้นถึงขั้นดอกเตอร์ เรียบ ของเราเสมอ

ศาสนาเซนนั่นคือตอนปลายของพุทธศาสนา ผ่านนี้มันรู้หมด โทหกไม่ได้ พอถึงขั้นนั้นมันเป็นอย่างนั้น อย่างที่ว่าศาสนาเซน มันจะเป็นสติปัญญาไปหมดเลยพอถึงขั้นสติปัญญา เช่นเดียวกับเวลากิเลสเต็มหัวใจนี้มองดูอะไรตาหูจุมกัลลิกายจะเป็นกิเลสไปหมด พอมันเป็นธรรมแล้วทีนี้อะไร ๆ เป็นธรรมหมด ตาหูจุมกัลลิกายสัมผัสสัมพันธ์อะไรเป็นธรรมไปหมดเลย สติปัญญาขั้นนี้ขั้นเป็นธรรมไปหมดที่จะหลุดพ้นคือพุทธศาสนาตอนปลาย พอจากนี้แล้วก็ผ่าน เราจึงไม่สงสัย

แต่เขายกกว่าเป็นศาสนาเซนของเขา เราก็ไม่เห็นว่าจะเสียหายอะไร ก็เป็นสมบัติอันดีงามของเขาอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงว่าแยกให้ทราบถ้าว่าตัน นี่ตัน นี่กึ่งก้าน นี่ยอด เข้าใจไหม นี่ใบบ่อนี่ใบบ่แก่เท่านั้นเอง ตันไม้ตันนั้นแหละ ว่าอย่างนั้นเลยก็ได้จะเป็นอะไรไปนี้ได้ดูหมดแล้วนะศาสนาเซน หนังสือเว่ยหล่างเราอ่านดูแล้วไม่ผิดกัน หาที่ค้านกันไม่ได้ในสติปัญญาขั้นนี้เป็นอย่างนั้น แต่ที่นี้เรามาเอานั่นให้เป็นดอกเตอร์ในนั้นเลยไม่ได้นะ ต้องมาจาก ก.ไก่ ก.กาเสียก่อน

ศาสนาเซนเขาเอาอันนั้นเลย ต้องเป็นผู้ใช้ปัญญาทางนั้น ๆ มันก็ผิดไปตรงนี้ มันควรจะใช้เป็นปัญญามันก็เป็นของมัน ถึงขั้นนี้แล้วไม่อยู่สติปัญญา ถึงขั้นจิตสงบรุ่มเย็นรวมกำลังวังชาจิตใจเข้าไปแล้วค่อยแยกออกไปทางปัญญา ๆ พอถึงขั้นแล้วมันจะหมุ่นของมันตัว ๆ เลย พุทธศาสนานี้แหละ นี่ปฏิบัติมาแล้วไม่สงสัยเรา พูดตรงไหนมันรู้หมดเลย เวลามันเข้าใจแยบออกมาตรงไหนรู้หมด ถึงขั้นรู้ปิดไม่อยู่ พุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เลิศเลอสุดยอดส่งผู้ปฏิบัติให้ถึงนิพพานได้โดยไม่ต้องสงสัย สมกับพระนามพระพุทธเจ้าว่าเป็นศาสดาองค์เอกถึงนิพพานแล้วจึงมาสอนโลก

วิถีของจิตนี้ก็เหมือนทางเดินของเรา ซอกแซกซิกแซกไปไหนก็ไปตามสายทางที่เดินด้วยเท้าไปด้วยรถด้วยรา ที่นี้สายทางของจิตก็เป็นแบบเดียวกัน เป็นอย่างนั้นละสายทางของจิตเป็นอย่างไรไปผ่านกันอย่างไร ๆ มันก็รู้กัน พวกปฏิบัติด้วยกันรู้ อย่างมาเล่าภาวนาให้ฟังนี่เพียงมาเล่ารู้แล้วนั่น นี่สายทาง แล้วนี่เดินมาถึงไหนรู้แล้วนั่น เป็นแต่เพียงไม่พูด จะตอบเฉพาะที่ถามเท่านั้น นอกนั้นไม่ตอบ เมื่อถึงขั้นที่จะตอบ ยิ่งกว่านั้นมันออกเอง รับเอง ๆ ๆ เลย เป็นอย่างนั้น ก็มันมีอยู่แล้วในนี้ คอยแต่ฟังคำตอบ ความขัดข้องของผู้นั้นจะให้แก้ไขอย่างไร พอพูดขึ้นมาควรแก้ไขอย่างไรแก้ทันที ๆ ไปเลย

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ